

GRADSKI ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVLJE BEOGRAD
11000 BEOGRAD, Bulevar despota Stefana 54-a
Tel. 011/2078-600

IZVEŠTAJ O MONITORINGU KVALITETA VAZDUHA U ŠAPCU

Beograd
septembar 2020.

IZRADA IZVEŠTAJA: **GRADSKI ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVLJE, BEOGRAD**
CENTAR ZA HIGIJENU I HUMANU EKOLOGIJU
Jedinica za ispitivanje kvaliteta i
unapređenje stanja životne sredine
Beograd, Bulevar despota Stefana 54a

DIREKTOR ZAVODA: **Prof. dr Dušanka Matijević**

POMOĆNIK DIREKTORA
ZA OBLAST HIGIJENE I
EKOTOKSIKOLOGIJE:

Dr Slaviša Mladenović, spec.higijene

NAČELNIK JEDINICE
ZA ISPITIVANJE KVALITETA
I UNAPREĐENJE STANJA
ŽIVOTNE SREDINE:

Dr Dragan Pajić, spec.higijene

SARADNICI:

Dr Andrej Šoštarić, doktor hemijskih nauka
Dr sci Anka Cvetković, dipl.biohemičar
Milica Janković, dipl.biohemičar
Jasmina Radojević, hem.tehničar
Miloš Nedeljković, hem.tehničar
Slađana Paunović, hem.tehničar

UZORKE UZELI:

Ivana Dimitrov, viši san.tehn.
Danijela Marković, viši san.tehn.
Predrag Jeremić, viši san.tehn.

SADRŽAJ

UVOD	4
MERNA MESTA I PARAMETRI	4
METODE UZORKOVANJA I ISPITIVANJA PREDMETNIH PARAMETARA	6
REZULTATI MERENJA I TUMAČENJE	7

UVOD

Ugovorom broj 404-10-3/20-03 od 06.02.2020. godine o pružanju usluga monitoringa kvaliteta vazduha u 2020. godini predviđeno je da Gradski zavod za javno zdravlje, Beograd izvrši deo usluge – merenje kvaliteta ambijentalnog vazduha navedenog pod: Četvrto merno mesto (III predmet javne nabavke) u JN br. 2/2020.

MERNA MESTA I PARAMETRI

Merenja kvaliteta vazduha su obuhvatila merenja srednjih 24-časovnih masenih koncentracija suspendovanih čestica PM₁₀, teških metala (Pb, As, Cd, Ni) u suspendovanim česticama PM₁₀ i benzo(a)pirena, na jednom mernom mestu:

- Merno mesto broj 1: Gerontološki centar Šabac-Jelenča, Mišarskih junaka bb;

Slika 1: Merno mesto broj 1-Gerontološki centar Šabac-Jelenča, Mišarskih junaka bb

Slika 2: Lokacija mernog mesta na mapi (izvor google maps)

METODE UZORKOVANJA I ISPITIVANJA PREDMETNIH PARAMETARA

Metodologija uzorkovanja vazduha je propisana referentnim dokumentima za određivanje predmetnih zagađujućih materija u vazduhu, sa kojima su usaglašena interna dokumenta Gradskog zavoda za javno zdravlje, Beograd koja se odnose na metodologiju uzorkovanja vazduha i rukovanje uzorcima (*Uputstvo za uzorkovanje UP46, izdanje/izmena 1/2 od 22.10.2018., Uputstvo za uzorkovanje vazduha UZ008, izdanje 6 od 3.12.2013.*).

Ispitivanja parametara vršena su sledećim metodama akreditovanim u skladu sa zahtevima standarda *SRPS ISO/IEC 17025:2017*:

- Vazduh ambijenta – Standardna gravimetrijska metoda merenja za određivanje PM_{10} i $PM_{2,5}$ masene koncentracije suspendovanih čestica - SRPS EN 12341:2015
- Standardna metoda za merenje koncentracije benzo(a) pirena u vazduhu ambijenta SRPS EN 15549:2010
- Standardna metoda za određivanje As, Cd, Ni i Pb u frakciji PM_{10} suspendovanih čestica (ICP-MS) SRPS EN 14902:2008, SRPS EN 14902:2008/AC:2013

Oprema korišćena za uzorkovanje i ispitivanje se održava u skladu sa *Planom preventivnog održavanja i etaloniranja opreme za uzorkovanje i ispitivanje kvaliteta vazduha* prema zahtevima referentnog standarda *SRPS ISO/IEC 17025:2017* za akreditovane laboratorije za ispitivanje, u cilju obezbeđenja poverenja u kvalitet uzorkovanja i rezultate ispitivanja.

Kriterijumi za ocenjivanje kvaliteta vazduha su utvrđeni *Uredbom o uslovima za monitoring i zahtevima kvaliteta vazduha ("Sl.glasnik RS" br. 11/2010; 75/2010 i 63/2013)*.

REZULTATI MERENJA I TUMAČENJE

Rezultati merenja su u celosti prikazani u *Izveštaju o ispitivanju* koji se nalazi u Prilogu ovog Izveštaja.

Na osnovu izvršenih 24-časovnih merenja se može zaključiti sledeće:

Rezultati merenja sumpor dioksida, čađi, azot dioksida, PM_{10} , ugljen monoksida i ozona u *avgustu 2020.* godine pokazuju sledeće:

- Srednje 24-časovne vrednosti **suspendovanih čestica PM_{10}** nisu prekoračile graničnu odnosno tolerantnu vrednost

PRILOG

 <p>ATC 01-036 ЛАБОРАТОРИЈА ЗА ИСПИТИВАЊЕ ISO/IEC 17025</p>	<p>REPUBLIKA SRBIJA GRADSKI ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVLJE, BEOGRAD Centar za higijenu i humanu ekologiju Centar za ekotoksikologiju Laboratorija za humanu ekologiju i ekotoksikologiju 03000 Beograd, Bulevar despota Stefana 54a tel: 003/2078-620; faks: 003/3235-080 www.zdravlje.org.rs</p>	 <p>O 301</p>
<p>IZVEŠTAJ O ISPITIVANJU</p>		<p>Broj: 20-09-6774-6790, 20-09-7183-7196 Datum: 22.09.2020.</p>

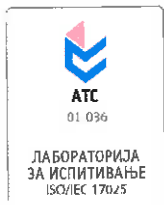
A. PODACI O PODNOSIOCU ZAHTEVA	
Naziv podnosioca zahteva: Gradska uprava grada Šapca	
Adresa: Gospodar Jevvremova 6	
Zahtev: II-8 536	TEL/FAX: 015-364-148/015-364-150

B. PODACI O UZORKU	
Naziv: ambijentalni vazduh	
Lokacija sa koje su uzorci uzeti :	
Merno mesto broj 1: Gerontološki centar Šabac-Jelenča, Mišarskih junaka bb	
Geografske koordinate mernog mesta:	
Merno mesto broj 1: N: 44°44'13,43"; E: 019°44'11,22"	
Identifikacioni broj uzoraka:	
Merno mesto broj 1: 20-09-6774-6790, 20-09-7183-7196	
Datum uzorkovanja:	
Merno mesto broj 1: 01.-31.8.2020.	
Period usrednjavanja: 24 sata	
Uzorkovanje odobrio:	
Dr Dragan Pajić	
Uzorkovanje izvršio:	
Ivana Dimitrov, Danijela Marković, Predrag Jeremić	
Zahtevano ispitivanje:	
Ispitivani parametri:	
1. Fizičko-hemijsko ispitivanje: Suspendovane čestice PM₁₀	
Metoda uzorkovanja:	
- Fizičko-hemijsko ispitivanje (UZ 008 Uputstvo za uzorkovanje vazduha, izdanje 6)	
Ostali podaci o uzorku	
Period usrednjavanja: 24 sata	
NAPOMENE:	
Rezultati ispitivanja odnose se samo na ispitane uzorke	

 <p>ATC 01-036 ЛАБОРАТОРИЈА ЗА ИСПИТИВАЊЕ ISO/IEC 17025</p>	<p>REPUBLIKA SRBIJA GRADSKI ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVLJE, BEOGRAD Centar za higijenu i humanu ekologiju Centar za ekotoksikologiju Laboratorija za humanu ekologiju i ekotoksikologiju 03000 Beograd, Bulevar despota Stefana 54a tel: 003/2078-620; faks: 003/3235-080 www.zdravlje.org.rs</p>	 <p>O 301</p>
<p>IZVEŠTAJ O ISPITIVANJU</p>		<p>Broj: 20-09-6774-6790, 20-09-7183-7196 Datum: 22.09.2020.</p>

<p>Granična vrednost, tolerantna vrednost i granica tolerancije za suspendovane čestice PM10 i olovo, ciljna vrednosti za arsen, kadmijum, niki i benzo(a)piren, Službeni glasnik RS br.11/2010 i 75/2010 i 63/2013</p>			
Period usrednjavanja	Granična vrednost	Granica tolerancije	Tolerantna vrednost
Suspendovane čestice PM ₁₀			
Jedan dan	50 µg/m ³	-	50 µg/m ³
Olovo			
Jedan dan	1000 ng/m ³	-	1000 ng/m ³
Zagađujuća materija		Ciljna vrednost ⁽¹⁾	
Arsen		6 ng/m ³	
Kadmijum		5 ng/m ³	
Niki		20 ng/m ³	
Benzo (a) piren		1 ng/m ³	

(1) Za prosečnu godišnju vrednost ukupnog sadržaja suspendovanih čestica PM₁₀.

REPUBLIKA SRBIJA
GRADSKI ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVLJE, BEOGRAD
Centar za higijenu i humanu ekologiju
Centar za ekotoksikologiju
Laboratorija za humanu ekologiju i ekotoksikologiju
03000 Beograd, Bulevar despota Stefana 54a
tel: 003/2078-620; faks: 003/3235-080
www.zdravlje.org.rs

IZVEŠTAJ O ISPITIVANJU

Broj: 20-09-6774-6790,
20-09-7183-7196
Datum: 22.09.2020.

I. REZULTATI ISPITIVANJA

1. REZULTATI FIZIČKIH, FIZIČKO-HEMIJSKIH I HEMIJSKIH ISPITIVANA

Tabela 1:

Koncentracije suspendovanih čestica PM₁₀ na mernom mestu 1: Gerontološki centar Šabac-Jelenča, Mišarskih junaka bb, period usrednjavanja 24h, period merenja 01.-31. 8. 2020.

Datum	ID broj	PM ₁₀ (µg/m ³)
1.8.2020.	20-09-6774	42,6
2.8.2020.	20-09-6775	34,5
3.8.2020.	20-09-6776	37,9
4.8.2020.	20-09-6777	40,4
5.8.2020.	20-09-6778	30,2
6.8.2020.	20-09-6779	44,7
7.8.2020.	20-09-6780	37,1
8.8.2020.	20-09-6781	29,4
9.8.2020.	20-09-6782	32,4
10.8.2020.	20-09-6783	39,8
11.8.2020.	20-09-6784	42,8
12.8.2020.	20-09-6785	34,5
13.8.2020.	20-09-6786	41,5
14.8.2020.	20-09-6787	52,4
15.8.2020.	20-09-6788	30,4
16.8.2020.	20-09-6789	35,6
17.8.2020.	20-09-6790	36,3
18.8.2020.	20-09-7183	16,0
19.8.2020.	20-09-7184	16,4
20.8.2020.	20-09-7185	22,8
21.8.2020.	20-09-7186	30,0
22.8.2020.	20-09-7187	33,9
23.8.2020.	20-09-7188	27,3
24.8.2020.	20-09-7189	22,6
25.8.2020.	20-09-7190	14,0
26.8.2020.	20-09-7191	16,6
27.8.2020.	20-09-7192	23,4
28.8.2020.	20-09-7193	21,9
29.8.2020.	20-09-7194	24,9
30.8.2020.	20-09-7195	18,7
31.8.2020.	20-09-7196	54,5
Metoda ispitivanja		SRPS EN 12341

 <p>ATC 01-036 ЛАБОРАТОРИЈА ЗА ИСПИТИВАЊЕ ISO/IEC 17025</p>	<p>REPUBLIKA SRBIJA GRADSKI ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVLJE, BEOGRAD Centar za higijenu i humanu ekologiju Centar za ekotoksikologiju Laboratorija za humanu ekologiju i ekotoksikologiju 03000 Beograd, Bulevar despota Stefana 54a tel: 003/2078-620; faks: 003/3235-080 www.zdravlje.org.rs</p>	 <p>O 301</p>
IZVEŠTAJ O ISPITIVANJU		<p>Broj: 20-09-6774-6790, 20-09-7183-7196 Datum: 22.09.2020.</p>

Tabela 2:

Koncentracije suspendovanih čestica PM₁₀, teških metala i benzo(a)pirena u suspendovanim česticama PM₁₀ na mernom mestu 1: Gerontološki centar Šabac-Jelenča, Mišarskih junaka bb, period usrednjavanja 24h, period merenja 18.-24. 08. 2020.

Datum	ID broj	As (ng/m ³)	Cd (ng/m ³)	Ni (ng/m ³)	Pb (ng/m ³)	B(a)P (ng/m ³)
18.8.2020.	20-09-7183	<1,0	0,4	<3,0	8,0	0,17
19.8.2020.	20-09-7184	<1,0	0,4	<3,0	<5,0	0,08
20.8.2020.	20-09-7185	<1,0	0,4	<3,0	7,8	0,38
21.8.2020.	20-09-7186	1,3	0,4	<3,0	6,4	0,56
22.8.2020.	20-09-7187	<1,0	0,4	<3,0	11,5	0,27
23.8.2020.	20-09-7188	<1,0	0,4	<3,0	<5,0	0,34
24.8.2020.	20-09-7189	<1,0	0,3	<3,0	6,0	0,17
Metoda ispitivanja		SRPS 14902				SRPS ISO 12884

Datum završetka ispitivanja: 22.09.2020.

Odobrio:

Načelnik Laboratorije HEE

/Prim.dr Marina Mandić-Miladinović, spec.higijene/

Legenda primenjenih pravilnika i standarda:
Zakon o zaštiti vazduha ("Sl. glasnik RS", br. 36/09 i 10/2013)
Uredba o uslovima za monitoring i zahtevima kvaliteta vazduha ("Sl. glasnik RS", br. 03/20030, 75/2010 i 63/2013).

Kraj Izveštaja